

Veiligheidsplan IKC De Twijn 2020

Doen waarin je gelooft

Locatie IKC De Twijn
Leidinggevende – Directeur
Opvangsoorten – KDV -BSO/VSO- PSG

Inhoud

Inleiding	2
Motto en visie op veiligheid	2
De voornaamste veiligheid en gezondheidsrisico's	3
Afspraken met betrekking tot	
Fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid.	5
Thema's uitgelicht	8
EHBO	10
Cyclus	11
Communicatie en afstemming intern en extern	12
Klachtenregeling	12
Coronamaatregelen	13
Bijlage: Risicovol spelen	17

Inleiding

Kinderopvangorganisaties moeten zorgen voor verantwoorde opvang, in een veilige en gezonde omgeving. Ze moeten daarbij rekening houden met de ontwikkelingsfase waarin kinderen zich bevinden en op een sensitieve en responsieve manier met kinderen omgaan. Kinderen hebben recht op respect voor hun autonomie, waarbij grenzen worden gesteld en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen. Zo kunnen kinderen zich emotioneel veilig en geborgen voelen. Het bieden van veiligheid is dus van primair belang in de kinderopvang. Het draagt bij aan het welbevinden van kinderen in het hier en nu. Ook kleuters en jonge kinderen in de basisschoolleeftijd hebben een basale behoefte aan sociaal-emotionele veiligheid, steun en begeleiding. Warme en ondersteunende interacties tussen medewerkers en kinderen zijn belangrijk. Het bieden van veiligheid is de meest basale pedagogische doelstelling van de kinderopvang. Bovendien is een veilig klimaat de basis voor andere pedagogische doelstellingen.

Naast deze emotionele veiligheid is er ook sprake van fysieke veiligheid en gezondheid. Daar richt dit veiligheids- en gezondheidsbeleid zich op. Het beleidplan Veiligheid en Gezondheid is een algemeen gedeelte dat geldt voor alle kindcentra binnen PIT. Het locatieplan Veiligheid en Gezondheid is een kindcentrum- gebonden gedeelte. Ieder kindcentrum is anders, dus het is niet juist om één vastomlijnd beleid te hebben voor alle kindcentra. Het in de teams bespreken van het veiligheidsbeleid stimuleert om per kindcentrum na te denken over de veiligheid van de aan hen toevertrouwde kinderen. 2018 is een tussen jaar. We maken in dit jaar nog gebruik van de complete risico-inventarisatie (zie bijlage). 2018 gebruiken we om een kindcentrumspecifiek plan van aanpak te maken; de verbinding maken tussen kinderopvang en onderwijs is belangrijk. Het veiligheidsplan wordt dan IKC breed ingevoerd en gehanteerd. Vanuit de wetgeving is het veiligheidsplan in deze vorm noodzakelijk voor de opvang, waar het kan en nodig is wordt het plan ook toegepast in het onderwijs. In veel gevallen kan er, waar er PM-er staat, ook leerkracht gelezen worden.

Motto van De Twijn.

Het motto van kindcentrum De Twijn is:
'Eerst het kind, dan de leerling'

Het motto is voor ons leidend in het welbevinden van de kinderen. Alle kinderen moeten met een glimlach naar het kindcentrum komen, met diezelfde glimlach hier aanwezig zijn en met veel plezier weer naar huis gaan. Is het welbevinden op orde, dan kan een kind tot ontwikkeling komen.

Visie op veiligheid

PIT staat ergens voor. PIT is een merk. PIT wil een goed werkgever zijn en een aanbieder van de leukste kinderopvang en excellent onderwijs. Dat kan alleen als kinderen en medewerkers zich veilig voelen. De kindcentra bieden een veilige omgeving voor alle kinderen en volwassenen waar iedereen zich kan welbevinden.

Uitgangspunten

- Kinderen ontwikkelen zich in een veilige omgeving
- Kinderen leren omgaan met kleine risico's en beschermen tegen grote risico's
- Een goed en open werkklimaat is van belang voor het geven van feedback door medewerkers

Veiligheid als continu proces

Mei 2020 is het veiligheidsbeleid besproken tijdens het teamoverleg van de diverse kindcentra. Daar is het kindcentrumspecifieke plan van aanpak uitgewerkt, besproken hoe de implementatie, evaluatie en actualisatie van het beleid plaatsvindt en wie binnen het kindcentrum verantwoordelijk is voor het veiligheidsbeleid.

Naam verantwoordelijke veiligheidsbeleid: directeur IKC De Twijn

Het plan van aanpak wordt minimaal 1x per jaar geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd. Hiervoor zet de verantwoordelijke het op de agenda van het teamoverleg. Ook stagiaires moeten op de hoogte zijn van het plan van aanpak en veiligheidsbeleid.

Bij ingrijpende wijzigingen binnen het kindcentrum, of als een maatregel niet effectief is gebleken, wordt het plan van aanpak (en indien nodig het veiligheidsbeleid) tussentijds bijgesteld. Na advies van de Dienst Gezondheid en Jeugd is het locatiebeleid Veiligheid en Gezondheid april 2018 hierop aangepast

Het veiligheidsbeleid en bijbehorende locaties specifieke plan van aanpak wordt jaarlijks besproken in de Kindcentrumraad / oudercommissie en staat op de websites van de diverse kindcentra zodat alle ouders ervan op de hoogte zijn.

Calamiteitenbeleid (Zie algemene informatie van PIT in Konnect)

In het calamiteitenbeleid, onderverdeeld in 4 categorieën, wordt per categorie het protocol van handelen uiteengezet wanneer een calamiteit (risico) toch voordoet.

Calamiteiten kunnen onderverdeeld worden in vier categorieën .

- Ongevallen met personen (bv. gif inslikken, een persoonlijk ongeval)
- Calamiteiten door storingen in apparaten (bv. stroomuitval, overstroming)
- Calamiteiten veroorzaakt door personen van buitenaf (bv. indringers, niet opgehaalde kinderen)
- Calamiteiten door brand

Per categorie is een passend protocol beschreven. Bij alle protocollen geldt dat dikwijls de hulp van een deskundige ingeroepen zal moeten worden. Dit is ter beoordeling van de pedagogisch medewerkers (met name de pedagogisch medewerker met een EHBO-diploma) in overleg met de leidinggevende.

De voornaamste veiligheid en gezondheidsrisico's

Er wordt gewerkt vanuit het principe van risicovol spelen. Dat maakt dat er regels zijn voor het gebruik van de verschillende ruimten, maar dat het niet in zijn geheel is afgedicht met allerlei regels. Kinderen kunnen een verantwoord risico nemen (risicovolspel). Om de veiligheid zo veel mogelijk is algemeenheid te waarborgen wordt er in het gebouw gebruik gemaakt van zogenaamde 'binnenschoenen' (schoenen, die gebruikt worden voor binnen gymlessen. Geen slippers of sloffen). Hiermee kunnen de kinderen spelen in het gebouw. Zodra ze naar buiten gaan worden de 'buitenschoenen' gebruikt

Omgaan met grote risico's

Een veilige en gezonde omgeving voor onze kinderen, dat is waar we naar streven. Met grote zorg en aandacht kijken we naar de ruimtes waar de kinderen zich bevinden tijdens de opvang. Hiervoor maken wij nog gebruik van de veiligheidsrisico- en gezondheidsanalyse gebruikt die in 2019 werd gebruikt en die we voor 2020 hebben geactualiseerd. Waar enigszins kans is op grote risico's met betrekking tot veiligheid en gezondheid worden maatregelen genomen om dit te voorkomen. Eén van de uitgangspunten is: 'kinderen leren omgaan met kleine risico's en beschermen tegen grote risico's'. Grote risico's kunnen grote gevolgen hebben.

In dit locatieplan beschrijven we de belangrijkste grote risico's die op onze locatie kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen.

Hieronder een overzicht van de belangrijkste grote risico's voor de locatie IKC De Twijn die op onze locaties kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen.

Vallen van grotere hoogte:

- *Vallen uit een bedje of box:* de hekjes van de bedjes en boxen zijn vergrendeld. Kinderen kunnen deze niet zelf open maken. Check altijd extra of de hekjes goed dicht zitten.

- *Vallen van een aankleedtafel:* baby's worden nooit alleen gelaten op een aankleedtafel. Spullen die nodig zijn, zijn van tevoren klaargelegd.
- *Vallen van de trap:* op De Twijn is een grote tribunetrap. Voor het gebruik zijn er afspraken gemaakt (te denken aan, gewoon lopen op de trap). In principe worden de linker- en rechterkant gebruikt voor het omhoog en naar beneden gaan. Het midden van de trap kan gebruikt worden als zitplek. Dit gedeelte van de trap is niet bedoeld als speelplek (te denken aan tikspelen enz.) Op het tribunegedeelte kan er wel een gezelschapsspel gespeeld worden of er kan een boek gelezen worden.
- *Vallen op de vloer in de gangen:* De vloer in de gangen is een zogenaamde sportvloer. Deze is zachter. Hierdoor kan er gerend en gespeeld worden in de gangen.
- *Klimwand bij de trap:* Kinderen kunnen via de klimwand naar de eerste verdieping. Kinderen mogen deze klimwand gebruiken als ze dat willen en durven (risicovolspel). Toch zijn de volgende afspraken opgesteld om duidelijkheid te verschaffen voor de kinderen en de medewerkers.
De kinderen vanaf groep 4 mogen deze wand zelfstandig gebruiken onder onderwijstijd. De kleutergroepen en de groepen 3 mogen deze wand alleen onder begeleiding van een leerkracht/ pedagogisch medewerker gebruiken. Ook dit geldt voor onder onderwijstijd. Er is een valdemping aangebracht vanuit een mat. Per klimwand gedeelte is er één kind tegelijkertijd bezig met de wand. Tijdens de VSO en NSO tijd gelden dezelfde regels als onder onderwijstijd. Deze afspraken worden gedeeld met de kinderen en waar nodig per dag/ week herhaald.
- *Klimmuur en spelwand:* Op de eerste verdieping is er een spelwand (vanaf groep 4) beschikbaar. De kinderen vanaf groep 4 mogen er zelfstandig in spelen onder onderwijstijd. Voor en na onderwijstijd (VSO en NSO) mogen de kinderen (vanaf 4 jaar) er gebruik van maken onder toezicht van een pedagogisch medewerker. In de praktijk wordt er met de kleinste kinderen (4-7 jarige) afgesproken wanneer zij hier gebruik van kunnen maken. De PM -er houdt dan toezicht en begeleidt ook waar nodig. Vanaf 8 jaar (groep 4) mogen de kinderen er zelfstandig gebruik van maken. Er is dan toezicht. Ook hier wordt er gehandeld vanuit het principe risicovolspel.
De afspraak is in ieder geval, dat er maximaal 5 kinderen tegelijkertijd gebruik van kunnen maken. Hierbij moeten ze elkaar de ruimte laten. In het speelobject kan alleen gespeeld worden. Het is niet de bedoeling dat er een tikspel in die ruimte wordt gespeeld. Daarnaast mag je alleen jezelf meenemen in het object (geen tassen en/of andere benodigdheden.) Er mag ook niet gespeeld worden met etenswaren in je mond.
De spelwand is voorzien van twee netconstructies. Onder het net zijn er geen obstakels. Alles is gekeurd volgens de richtlijnen.
Deze afspraken worden gedeeld met de kinderen en waar nodig per dag/ week herhaald.
- *Vallen uit kinderstoel:* kinderen zitten in een tuigje in de kinderstoel
- *Vallen van een klimtoestel:* alle speeltoestellen voldoen aan de wettelijke normen m.b.t. de ondergrond. Van elk toestel wordt een logboek onderhoud bijgehouden. Een kind kan ondanks de voorzorgsmaatregelen vallen. Er zijn EHBO'ers / BHV'ers aanwezig als er hulp verleend moet worden.
- *Vallen uit speelhuisje:* Op het plein voor het jongere kind en het ontdekplein is een speelhuisje aanwezig. Op dit moment staan er alleen objecten voor spel op het plein voor het jongere kind. Dit zijn speeltoestellen die gebruikt worden door de kinderen vanuit 2- 6/7 jaar. Op dit plein is er tijdens het buitenspelen altijd toezicht. Voor het gebruik gelden de algemene regels nl. gewoon spel, geen duw en trekspeellen.
- *Vallen van een schommel, wip, glijbaan:*
Dit kan altijd gebeuren. De afspraken zijn, dat er niet meer kinderen op de objecten zijn, dan dat het object het toelaat (Wip – 2 kinderen, schommel – 2 kinderen) Glijbaan ligt het anders op dit gebied. Kinderen moeten gewoon gebruik maken van de glijbaan. Wachten op elkaar en niet botsen op de glijbaan.
- *Vallen uit / door een raam:* Alle ramen zijn voorzien van veiligheidsglas

Verstikking / verslikking:

- *Koordje in kleding:* Op de KDV-groepen wordt ouders gevraagd koordjes uit kleding te halen of anderszins kleding met koordjes aan te trekken.
- *Touwen:* BSO-kinderen vinden het leuk om met touwen en doeken te spelen. We gaan dit niet verbieden, maar leggen wel aan kinderen uit wat de gevaren zijn.
- *Verslikking in klein speelgoed:* diverse groepsruimtes worden voor verschillende doelgroepen gebruikt. Kleine kinderen steken van alles in hun mond. Klein materiaal zoals strijkkralen of knikkers worden in afgesloten bakken bewaard waar de jongere (4-7 jarige) kinderen niet bij kunnen komen.

Vergiftiging:

- *Vergiftiging door schoonmaakmiddelen:* Schoonmaakmiddelen staan altijd in afgesloten kasten of in hoge kasten waar de kinderen niet bij kunnen. Schoonmaakmiddelen worden gescheiden van voedsel opgeborgen.
- *Vergiftiging door planten:* Er staan geen giftige planten in De Twijn. In de buitenruimte zijn we alert op giftige planten. Onkruid wordt verwijderd.

Verbranding:

- *Verbranding door hete thee of koffie:* De pm'ers zetten hun kopje zover op tafel dat de kinderen er niet bij kunnen. Tijdens oudergesprekken maken we hier ouders ook attent op. Als de kinderen bij de BSO thee drinken, wordt dit aangelengd met water of melk.
- *Verbranding door vuur:* Als kinderen zelf lucifers of een aansteker bij zich hebben wordt dat afgenomen en 's middags aan de ouders meegegeven. Er wordt alleen met echt vuur gewerkt onder begeleiding tijdens techniek of chemieactiviteiten.
- *Verbranding door heet water uit de waterkoker:* Kinderen worden zoveel mogelijk geweerd uit de keuken of zijn daar onder begeleiding. De snoeren van de waterkokers zijn zoveel mogelijk weggewerkt en de waterkokers staan in de verst mogelijke hoek op het aanrecht.
- *Gebruik fornuis:* Dit mag alleen onder toezicht. Deze afspraak wordt besproken. Het gaat om een inductieplaat.

Verkeersongelukken:

- *Door van het plein de straat op te rennen:* Tijdens het buitenspelen van de jongere kinderen (0-6/7 jaar) is het entreehek van het plein voor het jonge kind gesloten. Kinderen vanaf groep 4 (7/8 jaar) mogen met de schriftelijke toestemming van ouders (ook) zelfstandig buitenspelen op het plein van de oudere kinderen.
- *Tijdens uitstapjes:* kinderen hebben altijd een hesje aan tijdens uitstapjes. Zo heb je een goed overzicht over de groep. Voor het op pad gaan worden er goede afspraken gemaakt over het lopen als groep (1 pm'er voor aan de rij en 1 pm'er achter aan de rij, op elkaar wachten als er over moet worden gestoken, niet rennen tijdens het oversteken).

Verdrinking:

- *Verdrinking in zwembadje:* er is altijd toezicht als de kinderen in de zwembadjes spelen
- *Verdrinking in sloot:* Kinderen van jonge leeftijd (tot groep 4) mogen niet bij het water komen zonder begeleiding. Voor alle andere kinderen zijn er afspraken hoe er 'gespeeld' mag worden bij het water. Voor de jongste kinderen is het water afgeschermd.
- Er wordt nagevraagd of de kinderen (oudere kind vanaf groep 3) een zwemdiploma hebben. Bij geen diploma wordt er gespeeld op het plein voor het jongere kind.
- Kinderen hebben zwemles gehad via het schoolzwemmen vanaf groep 3 op De Twijn. Hierdoor zijn alle kinderen van De Twijn in ieder geval watervrij.

- Bij de waterkant mag er niet gespeeld worden. Wel mag er gevist worden of gewoon gezeten (boek lezen). Het doen van tikspellen enz. is niet toegestaan aan de waterkant
- Een kind kan in het water terecht komen. De PM-er/leerkracht wordt gewaarschuwd door een andere kind. Kinderen wordt aangeleerd om gelijk om hulp te roepen, mocht dit zich voordoen. Alle medewerkers houden een oogje in het zeil door met een regelmaat naar buiten te kijken en/of naar buiten te lopen.

Afspraken met betrekking tot Fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid.

We hebben de risico's onderverdeeld in drie categorieën; fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid. Per categorie hebben we de belangrijke risico's benoemd met de daarbij behorende maatregelen die zijn of worden genomen om het risico tot het minimum te beperken.

Fysieke veiligheid:

Afspraken hoe er wordt omgegaan met speelgoed binnen de groep:

- *Speelgoed dient om mee te spelen. Er wordt op toegezien dat er niet mee wordt gegooid enz.*
- *Bij kapot speelgoed wordt het verwijderd en indien noodzakelijk nieuw aangeschaft.*
- *Na het spelen dient het speelgoed te worden opgeruimd.*
- *Er wordt gekeken naar de 'grote' van het speelgoed en de leeftijd van de kinderen. Hier vindt afstemming op plaatst. Overleg kan plaatsvinden tussen de PM-er en de specialist opvang/Teamleider.*

Afspraken met betrekking tot buitenspelen en gebruik van het materiaal en speeltoestellen:

- *Voor de KDV en De PSG groepen zijn er aparte pleinen ter beschikking. Daar maken de kinderen zeker gebruik van. Ze kunnen ook gebruik maken van het grotere kleuterplein. De algemene IKC afspraken gelden voor het buiten spelen.*
- *KDV (babygroep en peutergroep):*
 - *De babygroep en peutergroep heeft een eigen afgebakende buitenruimte van circa 75 m2 en voor de peutergroep is er nog een 'ontdekplein' van circa 30m2. Daarnaast wordt er via een rooster ook gebruik van het plein voor het jonge kind.*
 - *De afgebakende ruimte kan worden afgesloten van de andere pleinen.*

Peuterspeelgroepen

- *De peuterspeelgroepen heeft een eigen afgebakende buitenruimte van circa 75 m2 en voor de peutergroep is er nog een 'ontdekplein' van circa 30m2. Daarnaast wordt er volgens een rooster ook gebruik van het plein voor het jonge kind.*
- *Tijdens het buitenspelen is er altijd toezicht van een PM-er, aangevuld met collega's vanuit het onderwijs.*
- *Voor de NSO groep is er een kleuterplein en een plein voor het oudere kind. Dit is gescheiden. Het jonge kind mag niet naar het oude kind plein. Het ouder kind mag dit wel. .*
- *Er zijn afspraken gemaakt, op welke speeltoestellen gespeeld mag worden. Dit is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen.*
- *Voor het spelen en het opruimen gelden dezelfde regels als bij het binnenspeelgoed.*
- *Er is een tekenpen en wespenpomp in de ehbo-doos*
- *Voorkoming van zonnesteek/zonnebrand*
- *Zorg voor voldoende schaduw buiten*
- *Let op dat kinderen niet te lang in de zon spelen*
- *De kinderen smeren we goed in*

- De duur van buitenspelen bij extreme hitte wordt afgestemd op de adviezen van het KNMI
- Plaats badjes in de schaduw of onder een parasol
- Gebruik petjes en t-shirts met lange mouwen

Afspraken met betrekking tot spelen in de binnenruimte:

- De ruimte wordt achtergelaten zoals die is aangetroffen.
- Materialen worden gebruikt naar de leeftijd van de kinderen
- Wij regelen de temperatuur ruimtes op de volgende wijze:
- Zet ramen of ventilatieroosters de hele dag open
- Ventileer extra bij bewegingsspelletjes
- Temperatuur in verblijfsruimte mag niet lager zijn dan 17 graden en niet hoger dan 25 graden
- Temperatuur in slaapkamer mag niet lager zijn dan 15 graden
- Streef naar een luchtvochtigheid tussen de 40% en 60%

Risicovol spelen

De pm-ers van de BSO hebben de afgelopen maanden een cursus over risicovol spelen gevolgd. Risicovol spel vinden wij van groot belang. In de bijlage treft u een document over het risicovol spelen op IKC de Twijn. Een volgende stap is het risicovol spelen IKC breed te integreren.

Gezondheid:

Wij raadplegen de oplossingenlijst van 'gezondheidsmanagement; methode voor de kinderdagverblijven' van het Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid biedt tal van mogelijkheden om gezondheidsrisico's weg te nemen.

Wij zijn op de hoogte van het protocol medicijnverstrekking. Het formulier staat in sharepoint en is op elke groep te vinden in de formulierenmap

Afspraken met betrekking tot toiletbezoek en verschonen

- Gooi vuile luiers direct weg
- Reinig de verschoonplek na ieder kind

Afspraken met betrekking tot hygiëne bij verkoudheid en ziekte:

- Hoofd weg draaien of het hoofd te buigen
- Hand voor de mond houden of in de elleboog hoesten/niezen
- Handen wassen na hoesten, niezen.

Wij gaan met zorg om met snotneuzen en hebben de volgende afspraken met elkaar gemaakt.

- Laat kinderen regelmatig hun neus snuiten
- Gebruik voor ieder kind een eigen zakdoek
- Gooi zakdoeken meteen weg

Wij hebben de volgende afspraken met elkaar gemaakt over hoe om te gaan met vocht uit wondjes en blaasjes

- Dep pus/vocht regelmatig met bijvoorbeeld een wattenstaafje
- Dek de wond af
- Dek een loopoor af met steriel gaas
- Maak verontreinigde oppervlakken schoon

Afspraken met betrekking tot handen wassen in verschillende situaties

- het aanraken en bereiden van voedsel
- het eten of helpen bij eten
- wondverzorging
- hoesten, niezen, snuiten
- toiletgebruik

- *verschonen van een kind*
- *afvegen billen kind*
- *contact met snot, speeksel, braaksel, wondvocht enz.*
- *buiten spelen*
- *contact met vuile was of de afvalbak*
- *schoonmaakwerkzaamheden*
- *Verschoon 2x daags de handdoeken*
- *Was handen na verzorging van...*

Wij leren kinderen op het juiste moment de handen te wassen en leggen het op de volgende wijze uit:
Handen wassen doe je als volgt:

- Gebruik stromend water
- Maak de handen nat en neem vloeibare zeep of gebruik gel
- Wrijf de handen over elkaar en zorg ervoor dat water en zeep over de gehele handen worden verdeeld
- Spoel de handen al wrijvend af onder stromend water

Afspraken gebruik van spenen, washandjes en spuuglapjes (indien van toepassing)

- *Gebruik voor ieder kind een eigen slab of washandje*

Afspraken omgaan met flesvoeding

- *Gebruik flesvoeding tijdens het voeden niet langer dan één uur*
- *Borstvoeding wordt in de koelkast bewaard. Niet langer dan de dag zelf.*
- *Gooi resten flesvoeding weg*
- *Ieder kind heeft een eigen fles of drinkbeker*

Afspraken gebruik van Speelgoedhygiëne

- *Reinig wekelijks speelgoed, maandelijks verkleedkleden en knuffels*

Afspraken gebruik van Slaaphygiëne

- *Gebruik bij voorkeur voor ieder kind een eigen bedje*
- *Bij gedeeld gebruik bedje ieder kind vanaf 2 jaar een eigen lakensetje geven*
- *Verschoon zichtbaar vuil beddengoed meteen*
- *Was dekbedden en dekens maandelijks*
- *Was hoeslaken en dekbedovertrekken wekelijks*
- *Gebruik eigen slaapzakjes*

Afspraken gebruik van zwem-speelwater

- *Water wordt lauw warm aangeboden.*

Sociale veiligheid:

Afspraken met betrekking tot omgang van kinderen onderling

- Hierin volgen we met name de kanjeraanpak (kindcentrumbreed)
- Er is een pestprotocol aanwezig.
- Er is een pedagogisch beleidsplan aanwezig.

Afspraken met betrekking tot afwezigheid van vaste medewerkers, hoe wordt de veiligheid van kinderen geborgen

- Een overzicht van het beleidsplan hangt aan de binnenkant van de kast.

Afspraken met betrekking tot het sociaal emotioneel welbevinden van kinderen

- Er is een volgsysteem aanwezig OVM en Kanvas

- OVM is een observatiesysteem. Dit wordt dagelijks gebruikt en indien nodig bijgewerkt.
- Kanvas is volgsysteem dat volgens afspraak wordt gebruikt. Met name in de BSO wordt dit gebruikt.

Thema's uitgelicht

Om de veiligheid voor kinderen zo goed mogelijk te waarborgen besteden we extra aandacht aan vier thema's:

- Grensoverschrijdend gedrag
- Vierogenprincipe
- Achterwachtregeling
- In- en Ontruiming

Grensoverschrijdend gedrag

Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we gedrag dat we niet accepteren van volwassenen naar kinderen, van kinderen onderling, van kinderen richting volwassenen en van volwassenen onderling. Te denken aan pesten, seksuele toespelingen, uitschelden, kleineren, enz. Dit kan gebeuren in het samenspielen of binnen het onderling met elkaar werken.

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. Op onze locatie heeft dit thema dan ook onze bijzondere aandacht.

We werken volgens de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. De meldcode beschrijft 3 routes:

1. Hoe te handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling
2. Hoe te handelen bij vermoedens van kindermishandeling door een beroepskracht
3. Hoe te handelen bij seksueel overschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

Daarbij wordt ingegaan op de risico's op seksuele, fysieke en psychische grensoverschrijdingen. In het plan van aanpak wordt beschreven hoe de meldcode onder de aandacht wordt gebracht van de medewerkers.

De medewerkers hebben de mogelijkheid om de IB-er (Leni Cornelissen), Teamleider (Leonie Pijl en Wendy Haksteeg en de directeur (Martijn Beekhof) te consulteren.

Op De Twijn is de aandachtsfunctionaris (IB-er) + Op het hoofkantoor is er overkoepelende aandachtsfunctionaris.

De volgende maatregelen worden genomen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen:

- Iedereen die structureel op de opvanglocatie aanwezig is hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG-verklaring)
- Vanaf 1 maart 2018 zijn zij in het personenregister in de kinderopvang ingeschreven.

3 urenregeling:

KDV en BSO:

Afspraken 3 urenregeling

In het Pit brede pedagogisch beleid wordt beschreven dat we afwijken van de drie-urenregeling tussen:

- 8.15-9.00 uur
- 13.00-14.30 uur
- 16.45-17.30 uur

Binnen de Twijn houden we dit aan. Dit wordt regelmatig geëvalueerd en indien nodig wordt het aangepast en ook omschreven in dit plan

Vierogenprincipe

De dagopvang op onze locatie is zo georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene zijn of haar werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Doel van dit principe is dat het risico op misbruik van kinderen wordt beperkt zodat een kind nooit lange tijd alleen met een volwassene alleen kan zijn. Indien op grond van het afwijken van de beroepskracht-kindratio slechts één beroepskracht op het kindercentrum wordt ingezet, is ter ondersteuning van deze beroepskracht ten minste één andere volwassene in het kindercentrum aanwezig.

Voor de buitenschoolse opvang is er geen verplichting het vierogenprincipe te hanteren daar het gaat om kinderen die ouder dan vier jaar zijn.

Afspraken vierogenbeleid

1. Stagiaires die bij PIT kinderopvang ingezet worden, worden ingepland voor open- en sluitdiensten, zodat er aan de randen van de dag 2 volwassenen aanwezig zijn.
2. Daar waar een groep te druk of te vol is en er daardoor nog niet samengevoegd kan worden aan het einde van de dag, wordt er een babyfoon aangezet. Hiermee behouden we de pedagogische kwaliteit op de groep.
3. Indien er op de peutergroepen hulp / ondersteuning nodig is op toilet, blijft de deur open.
4. Vrijwilligers of schoonmaakdiensten worden ingezet aan de randen van de dag om ervoor te zorgen dat er 2 volwassenen op de groep aanwezig zijn.
5. Daar waar mogelijk wordt na 18.00 uur de NSO en het kinderdagverblijf samengevoegd.
6. Op elke locatie is aandacht voor een open aanspreekcultuur en durft men feedback aan elkaar te geven.
7. Het gebruik van camera's op de groepen wordt toegepast, wanneer er een collega alleen komt te staan. Er wordt dan via skype een verbinding gelegd met een leidinggevende. In de praktijk komt dit niet regelmatig voor. Het is een noodmaatregel omdat de controle op de beelden en/of opslag zeer kostbaar is. Daarnaast staan camera's slechts op één hoek gericht en geeft dit nog onvoldoende informatie door.
8. Tot 9.00 uur en vanaf 17.00 uur is er een komen en gaan van ouders. Ouders geven feedback als ze zien dat er dingen niet gaan zoals zou horen.

Schema vierogen principe:

Op onderstaande momenten zijn er kinderen op de VSO en bij de DOV. De DOV, de VSO en BSO(niet op de donderdagmiddag) zijn alle dagen geopend.

Dag	Tijd	Aanwezig	4 ogen principe
Maandag	7.00 -7.45	PM-er	-ouders die de kinderen brengen -vanaf 7.30 uur is er een leerkracht aanwezig.
	17.00 – 18.30	PM-er(s)	-Ouders die de kinderen komen halen -Leerkracht is er tot half zes. -Schoonmaakster vanaf 18.00 uur
Dinsdag	7.00 -7.45	PM-er	-ouders die de kinderen brengen -vanaf 7.30 uur is er een leerkracht aanwezig.
	17.00 – 18.30	PM-er(s)	-Ouders die de kinderen komen halen -Leerkracht is er tot half zes. -Schoonmaakster vanaf 18.00 uur

Woensdag	7.00 -7.45	PM-er	-ouders die de kinderen brengen -vanaf 7.30 uur is er een leerkracht aanwezig.
	17.00 -18.30	PM-er(s)	-Ouders die de kinderen komen halen -Leerkracht is er tot half zes. -Schoonmaakster vanaf 18.00 uur
Donderdag	7.00 -7.45	PM-er	-ouders die de kinderen brengen -vanaf 7.30 uur is er een leerkracht aanwezig.
	17.00 – 18.30	PM-er(s)	-Ouders die de kinderen komen halen Leerkracht is er tot half zes. Schoonmaakster vanaf 18.00 uur
Vrijdag	7.00 -7.45	PM-er	-ouders die de kinderen brengen -vanaf 7.30 uur is er een leerkracht aanwezig.
	17.00 – 18.30	PM-er(s)	-Ouders die de kinderen komen halen -Leerkracht is er tot half zes. -Schoonmaakster vanaf 18.00 uur

Op de locatie is er naast de VSO/BSO ook zijn er twee PSG- en aanwezig. De PSG zijn alle dagen van de week van 8.30 uur tot 12.30 uur aanwezig. Op dat moment is het onderwijs in bedrijf en zijn er voldoende leerkrachten in het pand aanwezig.

Achterwachting

Als in een uitzonderlijke situatie er maar één medewerker aanwezig kan zijn en er geen andere volwassene op de locatie is, moet de achterwachting worden toegepast. Dit betekent dat in geval van calamiteiten een achterwacht beschikbaar is die binnen vijftien minuten aanwezig kan zijn op de opvanglocatie. De (actieve) achterwacht is telefonisch bereikbaar tijdens de opvangtijden.

Afspraken achterwachting

- **Zowel pedagogisch medewerker als kinderen duidelijk maken wanneer ze 112 moeten bellen**
Als er een dreigende situatie zich voordoet, maar je eerst 112 of 0900-8844 bellen en daarna eventueel de achterwacht ter ondersteuning. Op de BSO moeten ook de oudere kinderen zelf 112 kunnen bellen. Let op dat je uitlegt hoe de telefoon werkt (bijvoorbeeld eerst een 0 intoetsen)
- **Telefoon in je zak houden vanaf het moment dat je alleen staat**
Als je alleen in het gebouw bent is het verstandig om altijd een telefoon bij je te hebben. Mocht je onverhoopt ergens vast komen te zitten (wc), kun je direct 112, 0900-8844 of de achterwacht bellen. In de telefoon staan de eerste nummers van de noodnummerlijst geprogrammeerd.
- **Noodnummerlijst maken voor de mensen die vrijwillig achterwacht willen zijn**
Dit kunnen alle medewerkers van PIT zijn, die binnen een bepaalde afstand van de locaties wonen. Dit betekent dat mensen in Zwijndrecht, H.I.Ambacht of Alblasterdam hiervoor in aanmerking komen. In principe komt de achterwacht zelden in actie. Er worden in het plan van aanpak voor de verschillende gebieden lijsten gemaakt voorzien van naam en telefoonnummer van de achterwacht. De achterwacht moet binnen 5 minuten aanwezig kunnen zijn. In geval van een noodsituatie zijn een alarm of het intikken van een raam van ondergeschikt belang. Het gaat om het helpen van een kind of collega. Deze achterwachting hangt op elke locatie op een zichtbare plaats en iedereen weet waar deze te vinden is.
- **Met de laatste ouder mee naar buiten, indien mogelijk**
Tot 9.00 uur en vanaf 16.30 is er een komen en gaan van ouders. Zij fungeren mede als achterwacht. Vraag aan de laatste ouder of je samen kan afsluiten. Zorg ervoor dat de groep compleet opgeruimd is en dat je direct mee kunt lopen om af te sluiten. Goede verlichting op alle pleinen geeft een veiliger gevoel. Dit wordt op alle locaties regelmatig gecontroleerd.
- **Andere volwassene op de locatie**

Zijn er volgens de BKR 2 beroepskrachten nodig tijdens de toegestane afwijking buiten de 'drie-uursregeling', dan is er op de locatie nog een andere volwassene aanwezig. Op een locatie die zowel dagopvang als buitenschoolse opvang biedt, voldoet voor beide werksoorten aan deze achterwachtregeling. In het plan van aanpak is beschreven wie deze persoon is en wanneer deze persoon aanwezig is.

Noodnummerlijst gebied Alblasserdam

De Twijn	Parallelweg 2	078-8200032
De Schalm	Kerkstraat 60	078-8200033

Op De Twijn is de volgende achterwacht georganiseerd,

Achterwacht:	naam	Tel.nr.
	Directeur	06-13551547
	Teamleider OK	06-13302361
	Teamleider JK	06-50836355

In- en Ontruiming

Het laatste thema betreft de in- en ontruimingsmaatregelen die er op de locatie getroffen zijn om ervoor te zorgen dat de locatie in geval van een calamiteit snel in – dan wel ontruimd is.

Op de locaties is een in- en ontruimingsplan aanwezig waarin duidelijk en overzichtelijk te zien is welke stappen genomen worden in de situatie van een in- of ontruiming.

In algemene zin vinden er op elke locaties gedurende een schooljaar ontruimingsoefeningen plaats, zowel opvang als onderwijs doen aan deze oefeningen mee.

Voor IKC De Twijn wordt het ontruimingscyclus gehanteerd, zoals dat is opgesteld in het ontruimings-inruimingsplan van IKC De Twijn.

De volgende cyclus wordt in de praktijk uitgevoerd

- Start schooljaar (september): Ontruiming waarbij iedereen vooraf is geïnformeerd over dag en tijdstip van de ontruiming
- Halverwege van het schooljaar (januari): Ontruiming waarbij iedereen is geïnformeerd over de week waarin de oefening plaatsvindt
- Einde schooljaar (mei): Volkomen onverwachte oefening

EHBO

Naast het noodzakelijke kinder- EHBO hebben al onze medewerkers een certificaat BHV. Zij kunnen hiermee op adequate wijze handelen in het geval van calamiteiten, zoals bijvoorbeeld een brand.

Registratie BHV – EHBO – Kinder EHBO

	Vroeg 7.00 uur	BHV	Laat 18.30 uur	BHV
Maandag	Pm-ers	X	Pm-ers	X
Dinsdag	Pm-ers	X	Pm-ers	X
Woensdag	Pm-ers	X	Pm-ers	X
Donderdag	Pm-ers	X	Pm-ers	X
Vrijdag	Pm-ers	X	Pm-ers	X

(Pm-ers volgens rooster)

Op de aanwezigheidslijst bij de ingang van het gebouw, staat aangegeven welke collega's een BHV diploma bezitten.

Daarnaast zijn er ook collega's onderwijs die in het gebouw aanwezig zijn. Hieronder is te zien om wie het gaat

Naam	BHV	Aanwezig	opmerkingen
Leerkracht 1		Alle dagen	
Leerkracht 2		Maandag dinsdag	
Teamleider JK		Maandag – donderdag	Wisselende dagen aanwezig
Leerkracht 3		Woensdag donderdag en vrijdag	Wisselende dagen aanwezig
Leerkracht 4		Woensdag donderdag en vrijdag	

Cyclus

Gedurende een (kalender)jaar voeren we de PDCA Cyclus uit. Deze cyclus bestaat uit vier onderdelen:

- Risico-inventarisatie
- Plan van aanpak
- Uitvoering van het plan
- Evaluatie van het plan

Planning PDCA Cyclus

In een jaar tijd ziet deze cyclus er als volgt uit:

Juni Risico-inventarisatie
juli Actieplan:

Prioriteiten stellen en uitzetten van een tijdspad

augustus Uitvoering
september Uitvoering
oktober Uitvoering
november Tussenevaluatie
december Uitvoering
januari Uitvoering
februari Uitvoering
maart Evaluatie
april Bijstellen gezondheids- en veiligheidsplan
mei Bijstellen gezondheids- en veiligheidsplan

Risico-inventarisatie

Onze beleidscyclus starten we met een uitgebreide risico-inventarisatie. Tijdens een teamoverleg bepalen we welke medewerkers op welke onderwerpen actie gaan uitvoeren en gedurende welke periode hieraan wordt gewerkt. Zo is het hele team betrokken bij de inventarisatie. De voortgang van het actieplan wordt regelmatig geëvalueerd tijdens teamoverleggen. Op basis van de evaluaties wordt het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid bijgesteld.

Actieplan

De risico-inventarisaties hebben inzicht gegeven in de huidige stand van zaken ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Naar aanleiding van deze inventarisatie zijn er een aantal actiepunten op de agenda gezet met als doel de kwaliteit van de opvang te verbeteren. In de laatste RI&E zijn wat kleinere punten naar voren gekomen, zoals het aanpassen van een deurstrip. Geen grote actiepunten zijn naar voren gekomen.

Evaluatie

Om te bepalen of de genomen acties en maatregelen ertoe hebben geleid dat er een veiligere en gezondere opvang kan worden geboden, evalueren we tweemaal per jaar de genomen maatregelen en/of ondernomen acties tijdens ons teamoverleg. Indien een maatregel of actie een positief effect heeft gehad, wordt het veiligheids- en gezondheidsbeleid hierop aangepast.

In de afgelopen periode hebben we ondervonden dat de volgende maatregelen een positief effect hebben gehad op het verbeteren van het veiligheids- en gezondheidsbeleid:

Beschrijving maatregel en effect

- *Er is IKC breed een methodiek sociaal emotionele vorming afgesproken. Dat houdt in dat we werken volgens de kanjeraanpak. We passen dit voornamelijk toe vanaf 2 jarige.*
- *Er is een vernieuwd pestprotocol opgesteld.*

Communicatie en afstemming intern en extern

Het veiligheids- en gezondheidsbeleid vormt de basis van ons werk in de kinderopvang. Het geldt als uitgangspunt voor alles wat we ondernemen en is verweven in ons hele handelen.

Op onze locatie IKC De Twijn geven we op de volgende wijze gestalte aan het omgaan met, bewust zijn, implementeren en onderhouden van het werken aan de hand van het veiligheids- en gezondheidsbeleid:

Het beleid komt terug in de verschillende overleg vormen die er in een jaar zijn. Daarnaast komt het ook terug in de IKC raad. We proberen via de nieuwsbrief het beleid van IKC De Twijn te laten terugkomen. Het veiligheids- en gezondheidsbeleid is onderdeel van het IKC beleid. We werken binnen IKC De Twijn met projectgroepen. Binnen deze projectgroepen worden beleidsonderwerpen vanuit het IKC beleid verder uitgewerkt. De uitkomsten van de projectgroepen worden met elkaar gedeeld op studiedagen, zoals die terug te vinden zijn in BOS en in de planning van IKC De Twijn.

Tijdens groepsbezoeken vanuit het MT (managementteam) wordt er gekeken naar de uitvoering van afgesproken beleid (op de verschillende gebieden). Daarnaast is er een specialist opvang, die de PM-ers coacht op verschillende terreinen. De inzet van de coaching kan bestaan uit, observaties vanuit het MT en/of vanuit de persoonlijke ontwikkeling van de medewerker. Dit alles vindt plaats binnen de cyclus vanuit voortgangs- en functioneringsgesprekken, zoals ze zijn afgesproken binnen PIT.

Klachtenregeling

Hoewel we ons uiterste best doen een helder en zorgvuldig beleid te voeren ten aanzien van veiligheid en gezondheid, kan het toch voorkomen dat een medewerker of ouder een klacht heeft. We staan open voor feedback, en bespreken bij voorkeur deze klacht het liefst direct met de medewerker of ouder zelf om tot een oplossing te komen.

Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een formele klacht ingediend worden. Afhankelijk van de klacht kan deze worden ingediend bij

- de directeur - (06-13551547)

Wanneer de klacht niet naar tevredenheid wordt opgelost kunt u zich wenden tot het bevoegd gezag.

Mocht interne klachtafhandeling niet leiden tot een bevredigende oplossing dan staat ouders de weg vrij om informatie, advies en mediatie bij het Klachtloket Kinderopvang te vragen.

Zij zijn gevestigd in Den Haag en vindbaar op www.klachtenloket-kinderopvang.nl. Het geschil kan ook aangemeld worden bij de Geschillencommissie www.degeschillencommissie.nl.

Aanvullende documenten van IKC De Twijn zijn terug te vinden in de verschillende kanalen van Teams, Sharepoint (PIT) en www.transparantbeleid.nl(BOS)

- Sociale veiligheid is beschreven in het sociale veiligheidsplan.
- Voedingsbeleid gericht op meer water drinken en gezonde voeding
- Hygiëncode voor kleine instellingen van de brancheorganisatie beschrijft de voedselverzorging en de persoonlijke hygiëne van de medewerkers. Dit beleid wordt 1x per jaar onder de aandacht gebracht van de medewerkers.
- Klachtreglement 3-2018

Locatiespecifieke documenten.:

- Veiligheidsrisico en gezondheidsrisico (via internet) - geëvalueerd in 2020
- *Ontruimings- en -inruimingsplan beschikbaar op de locatie.*
- *Pestprotocol beschikbaar op de locatie*

Coronamaatregelen:

Inleiding:

Vanaf maart 2020 zijn er specifieke Coronamaatregelen van kracht. De maatregelen worden regelmatig aangepast vanuit de overheid. Dat maakt dat er wel maatregelen gelden in het gebouw en op de groepen, maar dat deze wel voortdurend worden aangepast naar de situatie.

De groepen binnen het IKC:

Er wordt geprobeerd om de afstand tussen de kinderen en de leidsters op 1,5 meter te houden. Dat is een lastige maatregelen, met name bij de jongere kinderen (t/m 6 jaar).

Personeel:

Bij het samenwerken op een groep wordt getracht de 1,5 meter zo veel mogelijk te waarborgen. In ieder geval wordt er apart gegeten en waar het lukt buiten de groep.

Bijeenkomsten worden zo veel mogelijk in een grote ruimte gehouden, waar de 1,5 meter gewaarborgd kan worden. Waar het kan vinden de bijeenkomsten digitaal plaats.

Ouders:

Ouders mogen het gebouw niet betreden. Kinderen worden overgedragen bij de buitendeur aan de leidsters/leerkrachten (VSO en BSO). Bij de KDV worden de kinderen binnen gebracht en opgehaald. Ouders dragen een mondkapje op dat moment. Ouders bellen naar de locatie om aan te geven wanneer ze hun kind weer komen ophalen.

Overleggen tussen ouders en leidsters vinden bij voorkeur plaats via de digitale weg.

Looproutes in het gebouw:

Er zijn looproutes in het gebouw. Helaas werken die niet in praktijk, wanneer alle kinderen er zijn. We hebben de afspraak om ze veel mogelijk afstand te houden in het gebouw.

Bijlag: Risicovol spelen IKC de Twijn

Onderwerp	Risicovol spelen
Van	MT
Bestemd voor	Pedagogisch medewerkers/leerkrachten IKC de Twijn
Datum	April 2021

Wat is risicovol spelen eigenlijk?

Bij risicovol spelen gaan kinderen aan de slag met spannende, uitdagende en avontuurlijke activiteiten, waarbij een risico bestaat op een (kleine) verwonding. De activiteiten zijn in te delen in acht verschillende vormen van risicovol spelen. En het is niet alleen leerzaam... De opwindende, spannende en trots die kinderen ervaren tijdens het ontdekken en opzoeken van hun grenzen, maakt dat kinderen risicovol spelen heel leuk vinden.

Waarom risicovol spelen?

Vrijwel alle kinderen – van alle ontwikkelingsfasen – hebben van nature de drang om risicovol te spelen en op ontdekking te gaan. Ze zoeken spontaan uitdagingen op tijdens het spelen. De opwindende, spannende en trots die kinderen ervaren tijdens het ontdekken en opzoeken van hun grenzen, maakt dat kinderen RVS heel leuk vinden. Ze houden van de mix aan emoties tijdens RVS: het is spannend en tegelijk ook een beetje eng. Overwint een kind een risico, dan straalt het zelfvertrouwen er vanaf.

Het helpt kinderen dus om vaardigheden te ontwikkelen om met uitdagende situaties om te gaan, en om angst voor uitdagende activiteiten af te laten nemen. Risicovol spel op jonge leeftijd zorgt ervoor dat ze op latere leeftijd minder angstig gedrag vertonen en angststoornissen ontwikkelen. En ze ondervinden er ook nog plezier aan.

De rol van de pedagogisch medewerker/leerkracht

Verantwoorde risicovolle activiteiten stimuleren bij kinderen hun probleemoplossend denkvermogen, hun taakgericht werken (in stapjes leren denken) en de veiligheidsopvoeding in gespreksvoering tijdens deze activiteiten. Kinderen kunnen vaak meer dan we denken. Ze zijn in staat om (met de juiste begeleiding) risico's te overwinnen. Als je alle risico's probeert weg te nemen, ontnem je ze de kans om met risico's om te gaan. Ze zijn dus afhankelijk van de PM'er/leerkracht, in wat ze kunnen laten zien in groei en potentie!

Een voorwaarde voor het opzoeken van fysieke risico's door kinderen, is de toestemming van de PM'er/leerkracht. Hij of zij moet het kind laten voelen en/of laten merken dat het op zoek mag gaan naar zijn eigen

grenzen. Toestemming van de PM'er/leerkracht is de eerste van de vier drempels voor een kind om een risicovolle activiteit aan te gaan:

1. Mogen, ik mag het.
2. Willen, ik wil het.
3. Durven, ik durf het.
4. Doen, ik doe het.

Deze toestemming zit in de taal en het non-verbale gedrag van de PM'er/leerkracht (drempel 1), maar ook in het aanbod: situaties die uitnodigen tot het verkennen van hun fysieke grenzen (drempel 2). Wanneer deze positief en uitnodigend zijn voor het kind, kan het overgaan tot het aangaan van de andere drempels (3 en 4). Risico-angst van de professional kan die toestemming in de weg zitten.

Vormen risicovol spelen

Risicovol spelen kan op verschillende manieren, zie hieronder de 8 belangrijkste vormen:

1. Plaatsvervangend risico

Ook al gaat het kind niet zelf de uitdaging aan, maar kijkt hij /zij alleen naar een ander, dan is het kind toch aan het spelen. Door te kijken naar anderen die iets spannends en risicovols doen, ervaart het kind ook spanning.

2. Spelen met gevaarlijke voorwerpen

Door de te spelen met gevaarlijke voorwerpen leren kinderen omgaan met scherpe, harde, zware, hete voorwerpen of materialen. Dit is spannend en eng, maar met de juiste begeleiding kan er weinig fout gaan. Kinderen vinden spelen met een zakmes of timmeren vaak erg leuk, je kunt ze hier dus beter mee leren omgaan in plaats van het te verbieden.

3. Spelen met impact

Eén van de vormen van risicovol spelen is spelen met impact. Hiermee bedoelen we het spel waarbij kinderen botsen, vallen of sprinten en ervaren wat het effect hiervan is. Zo leren zij hun eigen lichaam kennen, hun grenzen en die van anderen. Sta toe dat kinderen ontdekken. Wanneer het botsen tot pijn of schrik leidt, dan zal kind dit meestal niet nog een keer willen ervaren. Zorgt het bij pijn of schrik bij een ander kind dan je het kind uitleggen waarom hij/zij dit niet meer moet doen.

4. Spelen uit het zicht

Leerkrachten en pedagogisch medewerkers houden graag een oogje in het zeil, maar soms is het goed dat de wat (oudere) kinderen uit het zicht spelen.

5. Trek-enduwspelen

Elk kind moet op z'n tijd even leuke stoeien en ravotten. Stoeien, worstelen, touwtrekken..alle manieren waarop kinderen spelenderwijs trekken en duwend hun eigen en elkaars grenzen leren.

6. Spelen op hoogte

Spelen op hoogte is het spel waarbij kinderen naar beneden kunnen vallen. Niet alleen klimmen, maar ook balanceren, springen, hangen en schommelen vallen hieronder. Spelen op hoogte is geschikt voor zowel jongere als oudere kinderen.

7. Spelen met snelheid

Een van de vormen van risicovol spelen is spelen met snelheid. Hierbij versnellen kinderen hun eigen lichaam, al dan niet met een hulpmiddel. Dit kan op veel verschillende manieren.

8. Spelen op gevaarlijke plekken

Vergroot de speelwereld van je kinderen. Laat ze op onbekende, zelf gemaakte, niet omheinde, harde, gladde of hete plekken spelen. Je kunt er niet jong genoeg mee beginnen.

Richtlijnen van de 8 RVS spelvormen

Voor de pedagogische begeleiding/ondersteuning bij het spelen met risicovolle voorwerpen gelden onderstaande richtlijnen:

- Aan het ene voorwerp zijn meer risico's verbonden dan aan het andere. Welk voorwerp 'gevaarlijk' is hangt af van de vaardigheden van een kind (dit hangt lang niet altijd samen met de leeftijd van een kind). Wij spreken daarom liever niet van leeftijdsgeschikte voorwerpen, maar nemen de competenties van het kind als uitgangspunt. Een schaar, mes, hamer, beitels, bijl, touw, vijl, zaag. Onder begeleiding kan zowat elk voorwerp veilig genoeg zijn. Wij overwegen eerst *of* we het aan een kind aanbieden en daarna *hoe* we het aanbieden. Onder begeleiding van pm'ers die met hun volle aandacht bij de activiteit zijn, krijgen kinderen bij ons de mogelijkheid om te leren snijden, zagen, timmeren, klieven, vastbinden.
- Het spelen met risicovolle voorwerpen bereiden wij zorgvuldig voor. Wij letten hierbij op het juiste moment (bijv. rustigste dag van de week) of wanneer er extra ondersteuners in huis zijn (bijv. stagiair, vrijwilliger). Wij beperken het aantal deelnemende kinderen. Kiezen om te beginnen kinderen die (fijn)motorisch vaardig zijn en goed instructies kunnen opvolgen. Begeleiders nemen een positie in de ruimte van waaruit zij goed overzicht hebben over de speelsituatie. Op elk individueel kind wordt de moeilijkheidsgraad afgestemd. Wij laten zien en leggen uit hoe kinderen het best met het voorwerp kunnen omgaan. Wij nemen de afspraken met de kinderen voorafgaand aan de activiteit door en gaan op spelenderwijs na of zij de afspraken begrepen hebben. Tijdens het spel proberen wij de speelwaarde en vrije ruimte voor elk kind te maximaliseren door hen de kans te geven om zelf dingen te ontdekken. Het mogen/leren omgaan met 'grote-mensen-materialen' geeft kinderen verantwoordelijkheid en doet hen groeien.

Voor de pedagogische begeleiding/ondersteuning bij het spelen met snelheid gelden onderstaande richtlijnen:

- Snel spelen geeft kinderen soms het gevoel dat ze de controle verliezen. Kinderen kunnen dat spannend vinden, soms té spannend. Meestal kan je niet fysiek volgen bij zo'n spel. Wij ondersteunen dan op afstand (non)verbaal; via oogcontact, rustige aanwijzing en vraag of hulp nodig is. Hierbij proberen wij roepen te vermijden omdat roepen kinderen een onveilig gevoel kan geven en hen kan doen schrikken. In geval van acuut gevaar is roepen soms nodig om de situatie veiliger te maken.
- Wanneer kinderen roekeloos worden, grijpen wij in en geven wij uitleg: 'Goed luisteren of er niemand om de hoek komt, 'Kijk maar vóór je'.

- Enerzijds staan wij kinderen zoveel mogelijk toe om snelheid spontaan te exploreren, anderzijds creëren wij ook bewust speelkansen om snelheid te ervaren, zowel binnen als buiten. Binnen is dit minder evident dan buiten, toch zijn er mogelijkheden. Wij hebben een rustige en een drukke zone, zodat spelen met snelheid de rustige activiteiten niet verstoort. Wij letten op voldoende loop- en fietsruimte en duiden die eventueel aan met lijnen. Er zijn bij ons plekken waarop kinderen kunnen lopen: vlakke, relatief effen oppervlakten die niet te glad zijn en plekken waarop kinderen kunnen glijden en schuiven: een (tijdelijke) helling of heuvel, een gladde ondergrond.
- Spelen met snelheid maakt kinderen motorisch vaardiger, bevordert balans en inzicht in diepte (en soms ook hoogte). Voor kinderen is het versnellen van hun lichaam een spannende en leuke ervaring.

Voor de pedagogische begeleiding/ondersteuning bij het spelen op hoogte gelden onderstaande richtlijnen:

- Meestal voelen kinderen zelf aan hoe hoog ze kunnen en willen. Wij plaatsen kinderen niet op een hoogte die zij niet zelfstandig bereikt hebben. Voor allerkleinsten is een verhoging van 10 cm al een hoogte-ervaring. Op hoogte spelen kan dus op iedere leeftijd. Wij staan kinderen zoveel mogelijk toe om hoogte spontaan te exploreren en hebben hierbij duidelijke regels over 'waar niet' op geklommen mag worden. Wij creëren speelkansen om spelen op hoogte te ervaren, zowel binnen als buiten. Wij hebben voldoende plekken en stevige voorwerpen waar kinderen op mogen klimmen en vanaf mogen springen. Soms staan wij dit toe met gebruikmaking van meubels. Wij waken ervoor dat grote voorwerpen niet (op kinderen) kunnen kantelen. (Onze wandkasten zijn bevestigd.)
- Balanceren is ook iets wat kinderen van nature doen. Ook hiervoor bieden wij mogelijkheden, bijv. de zandbakrand, een smalle plank op 10cm hoogte, een bal om met de buik over te rollen, een liggende boomstam of bovengrondse boomwortels, een wankele ondergrond zoals een dikke, zachte mat.
- Wij hebben mogelijkheden om te schommelen (schommels en schommelpaarden).
- Wij beschikken over valdemping (verplaatsbare zachte matten) en letselbeschermers voor de kinderen (helmen, knie-, elleboog-, en polsbeschermers). In sommige gevallen maken wij hoogteverschillen visueel duidelijk door middel van geel gekleurde plakstrips (tape).
- Op blote voeten op hoogte spelen geeft kinderen de beste grip. Wanneer zij schoeisel aan hebben, wordt erop gelet dat de zolen voldoende grip bieden (niet glad, voldoende profiel).
- Wanneer er geklommen wordt zijn er geen andere kinderen (zeker geen baby's) gesitueerd onder een klimmend kind.
- Bij de begeleiding van klimmende kinderen leren wij kinderen dicht bij het oppervlak te blijven, te testen of/waar het steunpunt het gewicht van het kind kan houden en geconcentreerd te blijven. Onze pm'ers zijn zich ervan bewust dat afdalen moeilijker kan zijn dan op hoogte komen, en zijn dus ook alert op eventuele hulp hierbij. Kinderen vinden spelen op hoogte leuk; van boven ziet de wereld er anders uit, een ander perspectief, meer overzicht, een nieuwe beleving.

Voor de pedagogische begeleiding/ondersteuning bij spelen uit het zicht gelden onderstaande richtlijnen:

- Kiekeboe-spelletjes, verstoppertje spelen, achter de gordijnen staan, in een kast kruipen, spelen in een donkere kamer, alleen op pad gaan, zijn allemaal activiteiten die kinderen van nature doen. Hierbij zijn kinderen even, doch niet onopgemerkt, uit het zicht. Wij staan kinderen zoveel mogelijk toe om dit spontaan te doen. In dit type spel leren kinderen de veilige haven verlaten en op zichzelf te vertrouwen. Hiernaast creëren wij ook bewust speelkansen om het spelen uit zicht te ervaren, zowel binnen als buiten. Jonge kinderen hebben niet veel plaats nodig om zich te kunnen verstoppen. Ons Kindcentrum heeft plekken waar kinderen, alleen of samen, op ontdekking kunnen gaan of het gevoel hebben even te 'verdwijnen'. Er zijn verschillende aparte plekjes in de ruimte waar kinderen zich kunnen verstoppen voor hun speelkameraden en aanwezige begeleiders. Binnen kan het spelen uit zicht ook even mogelijk gemaakt worden, bijv. met behulp van bankjes, een grote doek (tijdelijk) over een babybox, lage kastjes

die bewust een beetje van de muur plaatst zijn. In onze buitenruimtes zijn verstophoekjes (struiken, heggen, grote planten in pot, schuurtjes, autobanden, speelhuisjes, liggende holle boomstammen).

- Wij moedigen kinderen aan om samen met anderen op verkenning te gaan. Wij stimuleren de kinderen om elkaar te helpen, maar leren hen ook om een speelkameraad naar een begeleider te sturen als er hulp van een volwassene nodig is.
- Wij maken afspraken over het speelgebied en geven grenzen aan op een manier die het kind begrijpt. Hoe concreter, hoe beter (bijv. 'We blijven op de tegels' 'Je mag niet verder dan deze struik/het schuurtje', 'Je moet mij kunnen zien van waar je speelt'). De begeleiders controleren of het kind op de afgesproken plek blijft door even uit het zicht van het kind te stappen, terwijl hij/zij het kind nog ziet. Gaat dit een paar keer goed, dan kan het wat oudere kind geleidelijk aan (steeds langer) uit zicht spelen. Tijdens het uit zicht spelen luisteren de begeleiders oplettend en kijken zij geregeld zonder de kindbeleving van het uit zicht spelen te verstoren. Op deze manier leren kinderen te vertrouwen op zichzelf én op hun speelkameraden. Uit het zicht spelen vergroot hun zelfredzaamheid.

Voor de pedagogische begeleiding/ondersteuning bij trek- en duwspelen gelden onderstaande richtlijnen:

- Tijdens dit actieve spel oefenen kinderen hun grove motoriek, en evenwicht en coördinatie te verbeteren. Wij staan kinderen zoveel mogelijk toe om spontaan te stoeien. Hiernaast creëren wij ook bewust speelkansen om kinderen te laten stoeien, zowel binnen als buiten.
- Stoeien is veiliger op een mat, in hoog gras, op een mossige ondergrond, in een ballenbad, dan op een stenen oppervlak. Op harde ondergronden stoeien we niet. Onze begeleiders zorgen ervoor dat harde en scherpe obstakels in de omgeving uit de weg zijn en letten erop dat kinderen tijdens het stoeien niet gaan gooien met losse objecten die zij zouden kunnen pakken als inzet bij de stoeipartij.
- Onze pm'ers herkennen het verschil tussen stoeien en vechten: Tijdens stoeien wordt er gelachen en zijn de gezichtsuitdrukkingen ontspannen. Bij stoeien beginnen kinderen om de beurt. Bij vechten zien kinderen er gespannen uit en domineert een (of meer) van de kinderen het spel. Wanneer spelen vechten wordt, onderbreken onze pm'ers het spel, proberen zij stoeiende kinderen bewust te maken door het stoeiproces samen met hen te analyseren waardoor kinderen inzicht krijgen in wanneer stoeien niet meer leuk spelen is. Bijv. 'Kijk naar Caspers gezicht'. 'Ik denk dat hij het niet leuk vindt'. 'Klopt dat Casper?' 'Wat kan je doen als je het gestoei niet meer leuk vindt?' 'Hoe kun je dit aangeven?' Door stoeien leren kinderen hun grenzen kennen en die van hun speelkameraden, en leren zij dat grenzen altijd gerespecteerd moeten worden.
- Een andere vorm van trek- en duwspelen is bijvoorbeeld touwtrekken. Wij organiseren dit soms als buitenactiviteit op een zachte ondergrond. Onze pm'ers begeleiden dit spel en zorgen ervoor dat de kleine en lichtste kinderen vooraan in de treklijn staan om te voorkomen dat kinderen onder kinderen met meer gewicht raken. Met touwtrekken oefenen kinderen hun motoriek en coördinatie, leren zij kracht gebruiken en samenwerken. Vrijwel alle kinderen doen graag mee aan het touwtrekspel. Het bepalen van een goede 'gewichtverdeling' aan de twee zijden van het trektouw en de plaatsbepaling (wie staat waar) zijn ook leerzame activiteiten en onderdeel van de afspraken die er met de kinderen gemaakt worden.

Voor de pedagogische begeleiding/ondersteuning bij spelen op risicovolle plekken gelden onderstaande richtlijnen:

- Veel kinderen zijn aangetrokken tot spannende plekken. Wij kiezen niet voor het structureel verbieden van risicovolle plekken, maar willen daar veilige speelkansen creëren, omdat 'spelen in het onbekende'

de leef- en belevingswereld van kinderen verruimt en kinderen daar leren wat wél en niet kan op risicovolle plekken.

Wij geven kinderen de ruimte om, waar en wanneer dit mogelijk is, hun eigen speelplek vorm te geven. Binnen mogen de kinderen soms zelf een constructie maken van meubels en materialen. Dit is misschien minder veilig, maar wel heel leuk en leerzaam.

- Op stap gaan is een ideale manier om kinderen vertrouwd te maken met de buurt, met andere ouders of vrijwilligers. We hoeven niet ver weg te gaan om kinderen de ervaring van een avontuur en een nieuwe plek te bieden. De stoep voor de voorziening is voor jonge kinderen vaak al spannend.
- Buitenspelen op risicovolle plekken doen wij soms met gebruikmaking van natuurelementen; spelen op ijs, in sneeuw, bij water, in struiken, in een bos, op een heuvelachtige zandvlakte, op een oneffen terrein, bij een kampvuur. Uitdagend spel kan daar betekenen dat kinderen vies worden of zich bezeren (zie verderop over aanvaardbare verwondingen). Voldoende professioneel toezicht en professionele begeleiding zijn voorwaardelijk. Wanneer wij met de kinderen op stap gaan en een minder alledaagse, risicovollere activiteit organiseren, wordt hierover van tevoren gecommuniceerd. Ouders/verzorgers worden geïnformeerd over de speelwaarden en de veiligheidsmaatregelen. Ook wordt voorafgaand aan de ouders/verzorgers toestemming voor deelname van hun kind(eren) gevraagd.
- Wanneer wij met particulier autovervoer op stap gaan, verzekeren wij ons van de aanwezigheid van de nodige (passende) autostoeltjes, correcte bevestiging en correct gebruik van de veiligheidsriemen.
- Onze begeleiders hebben onbekende (risicovolle) speelplekken van tevoren onderzocht op mogelijk aanwezige gevaren (bijv. open water, lastige insecten) en zijn alert op veranderde weersomstandigheden die voor een mogelijk gevaar kunnen zorgen (bijv. gladheid door regen of vorst). Openbare speelruimtes worden gedeeld met andere partijen (bijv. speeltuinen) en dus bij aankomst geïnspecteerd (bijv. op uitwerpselen in de zandbak, glas in het gras). Bij het spelen op risicovolle plekken wordt altijd gezorgd voor voldoende toezicht en begeleiding.
- Wij maken ook gebruik van de inzet van stagiairs en vrijwilligers die voorafgaand en tijdens de begeleiding van de kinderen instructies krijgen om van de onbekende, risicovolle speelplek een veilige speelomgeving te maken.

Spelen op onbekende en risicovolle plekken verruimt de leef- en belevingswereld van het kind en leer kinderen rekening te houden met gevaren in de omgeving.

Voor de pedagogische begeleiding/ondersteuning bij spelen met impact gelden onderstaande richtlijnen:

- Botsen, stoten, zich laten vallen en ergens vanaf springen zijn activiteiten die kinderen van nature doen. Tijdens dit spel oefenen kinderen hun grove motoriek, evenwicht, coördinatie en dieptezicht, en voelen zij het effect van een bots/stoot/landing in het lichaam. Wij staan dit spontane uitproberen van kinderen zoveel mogelijk toe en creëren daarnaast bewust speelkansen om het spelen met impact te ervaren. Binnen kunnen wij plekken creëren waar kinderen kunnen botsen zonder zich pijn te doen (verplaatsbare valmatten, zitzakken). Wij bieden ruimte voor vrij spel met impact, en leren kinderen daarbij hoe zij rekening houden met hun speelkameraden én om respect te hebben voor de natuur en de (speel)materialen die zij ook tijdens hun vrije spel in takt laten.

Voor de pedagogische begeleiding/ondersteuning bij plaatsvervangend risico-ervaring gelden onderstaande richtlijnen:

- Kinderen die kijken naar anderen die risico's nemen, ervaren ook spanning en uitdaging. Dit plaatsvervangend leren/ervaren begint al op heel jonge leeftijd. Meestal nemen kinderen enkel de risico's waar zij zelf aan toe zijn. Terwijl ouders soms bezorgd zijn dat hun kind iets gaat nadoen waar zij hun kind nog te klein voor vinden, met als gevolg dat zij hun kind dit spel verbieden. Wanneer een

activiteit, voorwerp of plek te gevaarlijk is voor het kind om er zelf mee/op te laten spelen dan proberen wij een spel/speelomgeving te creëren waarin het kind dat spel met zijn eigen capaciteiten kan ervaren.

- Aan iets oudere kinderen laten wij zien en leggen wij uit hoe wij zelf met die risico's omgaan. Bijv. 'Voor ik in een boom klim, test ik of die tak wel stevig genoeg is.' 'Ik gooi altijd twee keren water op het vuur, zodat het zeker uit is.'
- Wij begrenzen de doeners zo min mogelijk. Benoemen bewust wanneer een kind geboeid naar iemand anders zit kijken: 'Ik zie je kijken naar Yasmin met de hamer. Wil jij ook leren timmeren?' Wij moedigen in aanleg voorzichtige/angstige kinderen aan om bewust te kijken: 'Kijk eens hoe gezellig Lucas stoet met Nina.'

Wij benoemen de speelwaarde en vaardigheden van de doeners: 'Fleur kan snel lopen hé?', 'Ahmed kan die blokken heel hoog stapelen, kijk hoe hij dat doet.', 'Maud durft tot helemaal boven, ga maar vragen waarom zij dat leuk vindt.'

Kinderen worden zichtbaar gestimuleerd in hun exploratiegedrag doordat het kijken naar anderen die al wat meer durven/uitproberen hen hiertoe aanmoedigt.

Wat verstaan wij onder een aanvaardbare verwonding?

Wij doen aan uitdagend spel en risicovol spelen in een veilige omgeving, een omgeving waarin gevaar wordt uitgesloten en waar altijd professioneel toezicht en professionele begeleiding is. Wanneer kinderen spelen, spelen met uitdaging of risico bestaat er altijd een kans op een kleine verwonding. Deze consequentie aanvaarden wij omdat de speelwaarden (pedagogische en educatieve waarden) groter zijn dan tijdelijke pijn en/of het tijdelijke aangezicht van de verwonding. Onder een kleine verwonding verstaan wij: een bult, een schram, een schaafwond, een blaar, een snee en een blauw plek,

Onze pm'ers weten wie van de aanwezige collega's EHBO-gecertificeerd zijn en waar de EHBO-koffer te vinden is. Zij kennen het calamiteitenprotocol en weten hoe te handelen in het onverhoopte geval dat een kind zich verwond.